

De våldsamma männens tid borde vara historia

Åsa Mobergs *Har vi råd med männen?* består av texter som hon skrivit från 1968 till 2022, många som krönikör i Aftonbladet, där hon medverkade fram till 1980. Hon sa upp sig när hon inte fick ta ställning inför kärnkraftsomröstningen. Hon var emot kärnkraft och är fortfarande.

Därefter arbetade hon som frilansare och författare. Flyttade ut på landet. Centrala frågor som återkommer i Åsa Mobergs texter är kvinnokamp, miljö och psykisk ohälsa, men hon skriver också om livet på landet. Boken med hennes texter är en exposé över femtio års samhällsdebatt. När jag läser den är det som att följa och minnas min egen utveckling, tankar och samhällsengagemang. Texter som väcker nostalgiska minnen om de frågor som rörde om i debatten och som speglade sin samtid. Naivt ibland och ovanligt klokt ibland. Tidiga texter skrivna av en ung och modig kvinna, de senare av en mogen men fortfarande modig och klok kvinna.

Har vi råd med männen? Samma fråga har jag ställt mig allt mer intensivt under de senaste årens händelser med gängkriminalitet, skjutningar och sprängningar. Allt utförs av män, som är både offer och förövare. Stora samhällsproblem som dominerade valrörelsen och som fortsatt skapar oro och förtvivlan och som kräver mångmiljonbelopp i förstörda hus och hem och i jakten på skyldiga. Och de personliga tragedierna som drabbar många familjer, speciellt mödrar och syskon till de avrättade unga männen. Deras sorg innehåller också skam då deras söner har varit en del av de kriminella gängen, något som inte gör sorgen mindre. Och deras oro för sönerna som ännu lever och som jagas av polisen eller av andra kriminella gäng. Att varje natt vänta på ett dödsbud.

Sedan finns det andra offer utsatta för mäns våld som får

mindre medialt utrymme. De brott som sker i nära relationer. Kvinnor som misshandlas och dödas, många varje år, men som skapar mindre rubriker. Även hederskulturen skapar offer, unga kvinnor som misshandlas, hotas och ibland dödas för att värna familjens så kallade heder.

Idag utgör kvinnorna 5 procent av alla som sitter i fängelse, 95 procent är män. Deras antal växer ständigt inte minst med tanke på alla gängmedlemmar som just nu lagförs eller väntar på sina domar. Poliskåren växer, kostnaderna växer, nya fängelser planeras då befintliga är fullbelagda. Sjukhusen har slagit larm om ökade insatser för skadade unga män som vårdas på sjukhus som har resursbrist och långa vårdköer.

Samhället måste skyddas och i den kampen satsas alla tillgängliga resurser. Just nu handlar det konkret om förändringar i lagstiftning och miljardbelopp till polisen. Kampen om drogmarknader anger polisen som orsak till de omfattande skjutningarna mellan olika gäng. Andra orsaker som anges är att gängen tillhör andra etniciteter än svenskar och till det kommer en uppväxt i orten.

Så är det säkert, men de flesta som växer upp i orten tillhör inte gängen. Det finns ingen given koppling, då en majoritet av de som växer upp i dessa områden återfinns i utbildning och på arbetsmarknaden. Debatten om gängkriminalitet måste kopplas till en diskussion om klass, men den lyser med sin frånvaro. Gängkrigen handlar om makt och pengar, en kamp som mänskligheten upplevt historiskt sett i århundraden. De våldsamma männens tid borde vara förpassad till historien.

För att återkoppla till Åsa Mobergs bok: *Har vi råd med männen*. Hennes förhoppning är att manssamhällets tid snart måste vara förbi:

"En så destruktiv och dyrbar samhällsform kan inte ha någon framtid."

Claudette Skilving

Åsa Moberg

Har vi råd med männen? och andra texter

Natur & Kultur, 2022

